

3. שכל טוב בראשית פרשת ויצא פרק ל סימן כא

ואחר ילדה בת. עיקר בריאה של דינה זכר היתה, ומתפילתה של רחל שאמרה יוסף ה' לי בן אחר (בראשית ל כד), נעשית נקבה, א"ר חנינא בן פזי רחל אמנו נביאה היתה, אמרה עוד בן אחד הוא עתיד להעמיד, יהי רצון שיחא ממני.

4. סדר עולם רבה (ליינר) פרק כא

...ומנין שכל האבות והאמהות נקראו נביאים, שנאמר ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר וגו', אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו (דברי הימים א טז), ובמרים נאמר ותקח מרים הנביאה (שמות טו כ), בדבורה נאמר ודבורה אשה נביאה (שופטים ד ד), ובחנה נאמר ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי בה' (שמואל א ב א), ואביגיל נתנבאה לדוד, וכן דוד אמר לה וברוך טעמך (שם /שמואל א' כה לג), ובחלדה הוא אומר אל חלדה הנביאה (מלכים ב כב יד), ובאסתר נאמר ותכתב אסתר המלכה בת אביחיל וגו' (אסתר ט כט), אלו מ"ח נביאים וז' נביאות שנתנבאו להן לישראל ונכתבו בכתובים, ויש נביאים כיצאי מצרים ולא נכתבו... אלא כל נבואה שהיתה לצורך הדורות נכתבה, לצורך שעה לא נכתבה...

5. רבינו בחיי שמות פרק טו

ומה ששורה הנבואה על אשה, נראה לומר שאין לתמוה, שהרי מין האדם היא ואדם נקראת שנאמר: (בראשית ה, ב) "ויקרא את שמם אדם".

6. יוכי ברנדס, שבוע אמהות, עמ' 157

רק שלוש נשים הוכתרו בתנ"ך בתואר "נביאה" מרים, דבורה וחולדה. רק שלוש נשים, לעומת עשרות גברים. וגם בהן בכבשת הרש הזו שלנו צרות עיניהם של חז"ל. חכמינו מנסים להקטין את הנביאות ולתחום אותן בתוך הגטו הנשי המסורתי. למרים הם מעניקים את תפקיד האחראית על הפרייון, את דבורה הם הופכים לסורגת, ועל חולדה שניבאה בימי המלך יאשיהו הם אומרים שזכתה לנבואה בזכות בעלה הצדיק ולא בזכות עצמה. המסר שמעבירים המדרשים הללו ברור מאוד. את, האישה תדאגי לפרייון של עם ישראל, תסרגי פתילות למקדש, ותדעי שאם את שווה משהו, זה רק בזכות בעלך. הנבואה והמנהיגות שייכות לגברים. רק לגברים... התנ"ך מתאר את מרים כרקדנית, מספר שהיא ריכלה על משה, מעקב את המחאה שלה, ותולש נתחים חשוכים מהסיפורים על הבאר שלה. התנ"ך וחז"ל ניסו להקטין את הנביאה הגדולה שלנו...

7. ב' אופנהיימר, הנבואה הקדומה בישראל

מראשית היותה מילאה הנבואה הישראלית תפקידים לאומיים מכריעים: משה הוציא את ישראל ממצרים, יסד את אמונת הייחוד בישראל, כרת את ברית סיני והניח בכך את היסוד למשטר החברתי עד להקמת המלוכה. השופטים המושיעים הכאריזמטיים שחררו את שבטי ישראל מעול כובשים ומתגרות ידם של שוסי המדבר. שמואל... הניח את היסודות למשטר המלוכה בישראל, הוא הדיח את שאול והמליך את דוד. בימיו קיפחה הנבואה את מעמדה הפוליטי ונצטמקה כדי משרה חצרנית. אלא שהיא שמרה גם בתנאים אלה על חופש פעולתה כפי שניתן ללמוד מדברי התוכחה של נתן הנביא אחרי מעשה בת שבע. התפלגות המלוכה היתה במידה מרובה פועל ידיהם של הנביאים אשר נחרקו משלמה בשל הליכותיו ובשל יחסו הליברלי אל פולחנותיהן של נשיו הנוכריות... בימי בית עמרי נקטה

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל...שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר.

שרה - דכתיב אבי מלכה ואבי יסכה, ואמר רבי יצחק: יסכה זו שרה. ולמה נקרא שמה יסכה - שסכתה ברוח הקדש, שנאמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה...

מרים - דכתיב ותקח מרים הנביאה אחות אהרן ולא אחות משה? - אמר רב נחמן אמר רב: שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן, ואומרת: עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל. ובשעה שנולד נתמלא כל הבית כולו אורה, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה: בתי נתקיימה נבואתיך. וכיון שהשליכוהו ליאור - עמד אביה וטפחה על ראשה, ואמר לה: בתי, היכן נבואתיך? היינו דכתיב ותתצב אחתו מרחק לדעה - לדעת מה יהא בסוף נבואתה.

דבורה - דכתיב ודבורה אשה נביאה אשת לפידות. מאי אשת לפידות - שהיתה עושה פתילות למקדש. והיא יושבת תחת תמר, מאי שנא תחת תומר? - אמר רבי שמעון בן אבשלום: משום יחוד. דבר אחר: מה תמר זה אין לו אלא לב אחד - אף ישראל שבאותו הדור לא היה להם אלא לב אחד לאביהן שבשמים.

חנה - דכתיב ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי בה' רמה קרני בה', רמה קרני ולא רמה פכי. דוד ושלמה שנמשחו בקרן - נמשכה מלכותן, שאול ויהוא שנמשחו בכף - לא נמשכה מלכותן....

אביגיל - דכתיב והיה היא רכבת על החמור וירדת בסתר ההר. בסתר ההר? מן ההר מיבעי ליה! אמר רבה בר שמואל: על עסקי דם הבא מן הסתרים. נטלה דם והראתה לו. אמר לה: וכי מראין דם בלילה? - אמרה לו: וכי דנין דיני נפשות בלילה? - אמר לה: מורד במלכות הוא, ולא צריך למידייניה. - אמרה לו: עדיין שאול קיים, ולא יצא טבעך בעולם. - אמר לה: וברוך טעמך וברוכה את אשר כלתני [היום הזה] מבוא ברמים. דמים תרתי משמע! אלא מלמד שגילתה את שוקה, והלך לאורה של פרסאות. אמר לה: השמיעי לי! - אמרה לו: לא תהיה זאת לך לפוקה, זאת - מכלל דאיכא אחריתי, ומאי ניהו - מעשה דבת שבע, ומסקנא הכי הואי. והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים. כי הוות מיפטרא מיניה אמרה ליה והטיב ה' לאדני וזכרת את אמתך, אמר רב נחמן: היינו דאמרי אינשי: איתתא בהדי שותא פילכא. איכא דאמרי: שפיל ואזיל בר אווזא ועיניה מיטייפי.

חולדה - דכתיב וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור וגו'. ובמקום דקאי ירמיה היכי מתנבאי איהי? - אמרי בי רב משמיה דרב: חולדה קרובת ירמיה היתה, ולא הוה מקפיד עליה. ויאשיה גופיה, היכי שביק ירמיה ומשדר לגבה? אמרי דבי רבי שילא: מפני שהנשים רחמניות הן. רבי יוחנן אמר: ירמיה לא הוה התם, שהלך להחזיר עשרת השבטים. ומנלן דאהדור - דכתיב כי המוכר אל הממכר לא ישוב, אפשר יובל בטל ונביא מתנבא עליו שיבטל? אלא מלמד שירמיה החזירן, ויאשיהו בן אמן מלך עליהן...

אסתר - דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות, בגדי מלכות מיבעי ליה! אלא: שלבשתה רוח הקדש. כתיב הכא ותלבש וכתוב התם ורוח לבשה את עמשי וגו'.

2. שכל טוב בראשית פרשת תולדות פרק כז מב

ויוגד לרבקה. ע"י מלאך, דא"ר חגי אמנו רבקה נביאה היתה

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

אל מה שנאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו, שהוא כאילו אמר שידעו שנבואת משה נפרדת, והוא לבדו ראוי להיות נקרא עבדו נאמן ביתו:

חנה שמואל א, פרקים א-ב **15. רש"י מסכת מגילה דף יד עמוד א**

רמה קרני ולא רמה פכי - זו היא נבואתה, שנתנבאית על שאול ויהוא שלא תימשך מלכותו, במשיחת דוד ושלמה כתיב קרן השמן, ובמשיחת שאול ויהוא כתיב פך.

16. רש"י שמואל א פרק ב

(א) רחב פי על אויבי - על פניה: (ב) ואין צור כאלהינו - אין צייר כאלהינו הצר צורה בתוך צורה:

17. תרגום יונתן שמואל א פרק ב

וצליאת חנה ברות נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא על ישׁרָאֵל ביומוהי יתפרקון מיִדָּא דפֿלִשְׁתָּא ועל יְהוּדָה יתעבֿרן להון נסין וגבורין בְּכֶן תְּקוּף לבי בחילקא דיהב לי יי ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל עתיד דיקום הוא וארבעת עשר בנזיה למהוי אָמְרין בְּשִׁירָה על ידי נבלין וכנורין עם אחיהון לינאי לשבֿחא בבית מקדשא בְּכֶן רַמַת קרני במתנתא דמני לי יי ואף על פורענות נסא דעתיד למהוי בפֿלִשְׁתָּא דעתידין דיתון ית אַרְוֵנָא דיי בעגלתא חדתא ועמיה קורבן אָשְׁמָא בְּכֶן תימר כְּנִשְׁתָּא דישׁרָאֵל אָפְתַח פּוּמִי לְמַלְלָא רַבְרָבן על בעלי דְּכָבִי אָרִי חֲדִיתִי בְּפוּרְקָנָךְ: (ב) על סנחריב מלפא דאתוב אתנביאת ואמרת עתיד דיקום הוא וכל חילותיה על ירושלם ונס סגי יתעביד ביה תמן יפלו פגרי משרותיה בְּכֶן יודון פל עממא אומנא ולשנא ויימרין לית דְּקָדִישׁ אָלָא יי אָרִי לית בר מנף ועמף ויימרין לית תְּקִיף אָלָא אָלְהָנָא: (ג) על נבוכדנצר מלפא דבבל אתנביאת ואמרת אתון פסדאי וכל עממא דעתידין למשלט בישׁרָאֵל לא תסגין למללא רבֿרָבן לא יפקון גידופין מפומכוֹן אָרִי אָלְהָא ידע כולא ועל פל עובדוהי מתיח דיניה אף לכוֹן עתיד לשלמא פורענות חוביכוֹן: (ד) על מלכות מקדון אתנביאת ואמרת קשפת דגברי מקדונאי יתברין ודבית חשמונאי דהוו חלשין יתעבֿרן להון נסין וגבורין: (ה) על בנזיה דהמן אתנביאת ואמרת דהוו שְׁבָעִין בְּלַחְמָא וְגָאֵן בְּעוֹתָרָא וְסִגְיָאִין בְּמִוֵּנָא אֲתַמְסְכִּנוּ תְּבוּרָא לְאַתְגָּרָא בְּלַחַם וּמִזֶּזֶן פּוּמַהוֹן מְרַדְכִי וְאַסְתֵּר דְּהוּוּ חֲשִׁיכִין וּמִסְכְּנִין עֲתָרוּ וְאִיתְנַשִּׂיאוּ ית מספנותהון תבו למהוי בְּגִי חורין בן ירושלם דְּהוּוּ פִּאֲתָתָא עֲקָרָא עֲתִידָא דְתַמְמִלִי מַעַם גְּלוּתָהָא וְרוּמִי דְמִלְיָא סְגִי עֲמִמָּא יסופון משרותהָא תְּצַדִּי וְתִיִּחְרוּב: (ו) פל אלין גבורתא דיי דהוא שליט בעלמא ממית ואמר לאחאה ומחית לשאול ואף עתיד לאסקא בחיי עלמא: (ז) יי ממסכין ומעטיר משפיל אף מרים: (ח) מקים מעפרא מספנא מקלקלתא מרים חשיכא לאותבותהון עם צדיקנא רבֿרָבִי עֲלָמָא וְכוּרְסִי יְקָרָא מְחִסִּין להון אָרִי גָדָם יי גֶּלֶן עוֹבְדִי בְּגִי אָנְשָׁא מְלַרַע אֲתַקִּין גֵּהֲנָם לְרִשְׁיַעְיָא עֲבָרִי על מימריה וצדיקנא עבדי רעותיה שְׁכָלִיל להון תבל:

18. רד"ק שמואל א פרק ב

ותתפלל חנה ותאמר - התפללה לפני ה' ונתנה לו שבח והודאה על הבן שנתן לה והתפללה לה' שיחיה ויהיה לה' ותי' וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למהיה נביאה על יש' וגו' וכת"י שירה זו על מלכי אומות העולם ועל כנסת ישראל ובפסוק אין קדוש

הנבואה עמדה אופוזיציונית קיצונית שמצאה את ביטויה המובהק במלחמתם של אליהו ואלישע נגד האלילות ולמען עקרונות הצדק והמשפט... קרה שצעדים אלה גררו אחריהם שפכות דמים... כינינו נביאים אלה בשם לוחמים...

שרה-בראשית פרק כא

8. רש"י בראשית פרשת וירא פרק כא, יב

שמע בקולה - למדוני שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות:

9. רד"ק בראשית פרשת וירא פרק כא

כל אשר תאמר - בדבר הזה, כי היא אומרת אמת, כי לא ירש עם יצחק: כי ביצחק יקרא לך זרע - כי מה שאמרת, לך ולזרעך, לא אמרתי אלא על יצחק, כי הוא הזרע המיוחד לך:

10. חזקוני בראשית פרשת וירא פרק כא, ט

את בן הגר המצרית, מצחק כמנהג שאר ילדים ויצחק היה קטן ולא היה יכול לעשות כך לפיכך נתקנאה בו שרה ונתקשה הדבר בעיניה. (י) כי לא יירש מתוך דבריה של שרה למדנו, שהיה מבקש בכורה פי שנים.

11. רש"ר הירש בראשית פרשת וירא פרק כא, יב

שמע בקלה... שמע בקול שרה, עשה כרצונה, גם אם תוכן דבריה אינו לפי טעמו. סמוך על שיפוטה; היא מעמיקה להרגיש טיב הדברים ממך, שהרי בדרך כלל נשים מעמיקות לחדור במבטן אל דרכי האופי:

מרים- שמות פרק טו

12. מדרש אגדה שמות פרשת בשלח פרק טו סימן כ

ותקח מרים הנביאה וגו'. אחות אהרן ולא אחות משה, אלא כל זמן שהיתה אחות אהרן בלבד קודם שנולד משה היתה נביאה, כשנולד משה ניטלה ממנה וניתנה למשה:

13. פרקי דרבי אליעזר פרק מב

ותקח מרים הנביאה וגו'. ומנין היו להם תפים ומחולות במדבר, אלא לעולם הצדיקים יודעים ומבטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות, עת יציאתן ממצרים התקינו להם תפים ומחולות:

14. מעשי ה' מעשי תורה פרק א (פרשת בשלח)¹

ויתכן לדעתי כפי הפשט, שעד שנהיה ענין קריאת ים סוף היו בעיני ישראל משה ואהרן ומרים שוים במדרגת הנבואה, אבל עתה כשראו קריעת ים סוף מאז הכירו גדולת מדרגת משה עליהם, כי על כן נאמר (שמות יד, לא) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, שהכירו היותם נפרדים בנבואתם, על כן נאמר מרים הנביאה אחות אהרן, שהיתה שוה עמו בנבואה לא עם משה. ועל כן הזכיר הכתוב פה נבואתה עם אהרן סמוך

¹ ר' אליעזר ב"ר אליהו אשכנזי, נכדו של המהרי"ק, נולד 1513, היגר מאיטליה למצרים ולטורקיה בילדותו, אך חזר לאיטליה לכהן בה כרב.

דבורה- שופטים פרק ד 21. רד"ק שופטים פרק ד, ו

ותשלח - אם היתה אשתו היתה פרושה מעת התנבאותה וישבה לה תחת התומר ועתה שלחה לקרוא לו לאמר לו הנבואה אשר דבר ה': הלא צוה - אינו תחלת הדברים אלא אמרה לו דברים אחרים קודמים לזה והכתוב אחז תכלית הדברים מה שהיה בהן מן הצורך ... ובאה גם כן המלה הזאת לחזק כאדם שמתרה בחברו ומזהירו ואומר הלא אמרתי לך הזהר לך והשמר שלא תתרושל בדבר וכן הלא שלחתך שאמ' לגדעון: (ט) כי ביד אשה - י"מ יעל שנמכר סיסרא בידה ועל פי הנבואה אמרה זה ואיננו נכון לענין הפסוק שאמר אפס כי לא תהיה תפארתך אלא פירושו כך אם אלך לא תהיה תפארתך כי על ידי תהיה התשועה ויאמרו כי ביד דבורה ימכור ה' את סיסרא ולא תהיה התשועה הזאת נקראת על שמך:

אביגיל- שמואל א פרק כה

22. גלעד ששון, הסיפור המקראי המורחב על אביגיל

כבירו שלמי, המפגש מתרחש לאחר שאביגיל חושפת את שוקה ודוד הולך בעקבות האור עד שהוא פוגש בה. אולם כאן הוא נמצא לבד, ללא נערי. דוד נופל ברשת מתאוה ורוצה לבוא אל אביגיל. אך היא מונעת זאת ממנו בנבאה שהוא עתיד לחטוא בחטא דומה עם אשת איש אחרת. לשאלת דוד אומרת היא לו כי הכוונה היא לבת שבע. זוהי הטענה שגם לפי הירושלמי עצרה בעד דוד מלחטוא עם אביגיל. הבבלי מדגיש שנקודת האחיזה לנבואה על בת שבע היא המילה "זאת". אך כאן שלא כבירו שלמי דוד שואל מה יהיה בסופו. אביגיל מנחמת אותו ומנבאת לו נבואה שניה שלא ידאג כי נפשו תהיה צרורה בצרור החיים, הכוונה היא שיש לו חלק לעולם הבא... בחלק זה ההתמקדות היא באביגיל כנביאה...

חולדה- מלכים ב, פרק כב; דברי הימים ב, פרק לד

23. הרב מרדכי הוכמן, אתר ישיבה, אדר תשע"א

המדרש עונה על קושי נוסף, מדוע כאשר נמצא ספר התורה עם דברי התוכחה יאשיהו פנה אל חולדה הנביאה ולא אל הנביאים המפורסמים ירמיה וצפניה? במסכת מגילה מובא הסבר שיאשיהו פנה לחולדה - "מפני שהנשים רחמניות הן"; אך לפי המדרש היתה לכך סיבה אחרת. ירמיה וצפניה היו ממשכי דרכו של אליהו ואילו חולדה הנביאה היתה ממשכת דרכו של אלישע. כאשר גדודי מואב חדרו לארץ, ירמיה וצפניה לא מצאו לו זכות שתסייע בידו לגבור על הגדודים. מאידך, חולדה לימדה זכות בלב שלם על יאשיהו ועל אנשיו; היא ראתה בהם אנשים "חיים" - והדבר סייע בידם לגבור על הגדודים. יאשיהו זכר זאת לטובה - וזו הסיבה שהוא פנה אליה גם כעת.

חולדה ענתה למשלחת של המלך יאשיהו, שהרעה שכתובה בספר - תבוא בסופו של דבר מפני שבני יהודה עובדים עבודה זרה. חולדה גילתה לו, שלימוד זכות אינו יכול לשנות את המציאות לגמרי. לימוד הזכות שלה הגן בעבר מפני קטרוגים שונים, והוא הועיל במלחמה מול גדודי מואב ועמון. אך פעמים שהקטרוג הוא גדול מאוד וצריך שנוי מהותי כדי שלא להיפגע ממנו. יאשיהו קיבל את דבריה, והוא פעל במשנה מרץ כדי לבער את העבודה הזרה מכל-וכל. יאשיהו ידע שחולדה מתמצת בכל כולה ללמד עליו זכות בלב שלם; ולכן דברי הבקורת שלה עוררו אותו לבצע את המשימה בכל מאורו.

כה' אמר על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת ובפסוק אל תרבו אמר על נבוכדנצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת ובפ' קשת גבורים חתים אמר על מלכות אנטיוכוס אתנביאת ואמרת ובפ' שבעים בלחם על בנויה דהמן אתנביאת ואמרת ובפסוק ה' ממת ומחיה עד ה' יחתו מריביו אמר על גמול הצדיקים בג"ע = בגן עדן = ועל פורענות הרשעים בגיהנם ובפ' ה' יחתו מריביו אמרת דין גוג ומגוג ומלכות משיחנו, ולפי הפשט פתחה חנה בשירה זו על שלוי עולם ומתגאים ועל ענוי ארץ ושפלים כי הקדוש ברוך הוא רואה הכל ומשפיל גאים ומגביה שפלים כמו שהיה הדבר עליה ועל פנינה צרתה:

19. רלב"ג שמואל א פרק ב

והנה התפללה חנה לש"י על דבר בנה שבח והודאה לש"י כעל כל אשר גמלה רב טוב וידמה שזאת התפלה היתה על דרך הנבואה ואם נתערב בה קצת ממה שהורגש לה בחוש...

20. אברבנאל שמואל א פרק ב, א

ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי וגו'. חכמינו ז"ל במסכת מגלה (פ"א י"ד ע"א) מנו חנה מכלל הנביאות, וכן תרגם יונתן בן עוזיאל וצליאת חנה ברוח נבואה מן קדם ה'. ותרגם כל דבריה בהגדת העתידות, אם בעניני שמואל והתשועות שיעשה בישראל מיד פלשתים ובבני בניו שיהיו משוררים לה' עלי עשור ועלי נבל, ואם במלכי האומות עם כנסת ישראל ומלחמותיהם. ותרגם אין קדוש כה' על מלך סנחריב, ופסוק אל תרבו תדברו על נבוכדנצר מלכא, ופסוק קשת גבורים חתים על מלך יון, ופסוק שבעים בלחם נשכרו על בנויה דהמן, ופסוק ה' ממת ומחיה והפסוקים הנמשכים אליו על גמול הצדיקים בגן עדן ועונש הרשעים בגיהנם, ופסוק ה' יחתו מריביו על גוג ומגוג ומלך המשיח. ואין ספק שחנה דברה עתידות הרבה, **אם במה שאמרה וישב שם עד עולם** כפי מה שדרשו חז"ל על ימי חיי שמואל, (מ"ש פר' ג') ובמה שאמרה **עוד כל הימים אשר היה הוא שאול לה'** כמו שדרשו (שם) אותו על ימי חיי שאול. וגם כפי הפשט אין המלט משנאמר שנבאה על מלכות שאול ועל מלכות דוד ע"ה, במה שאמרה **ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו** כמו שאבאר ב"ה.

אבל מה היתה מדרגתה בנבואה, ואיך היתה מנבאה בהשתמשות החושים שהוא בחלוף מה שהסכימו עליו המחברים כלם, ולמה אמר הכתוב ותתפלל חנה, וקראו הכתוב תפלה ולא כנה הדברים כאלה בשם נבואה, הנה הוא אצלי לפי שאין ספק שחנה אחרי שילדה את שמואל בסבתו קבלה הכנה רבה לנבואה שלא היה לה קודם לכן ונצנצה בה רוח הקדש, לא לשתתבא במדרגה שלמה כישעיהו וירמיהו ושאר הנביאים... **כי חנה לא הגיעה למעלה כזאת, אבל היה ענינה מדרגת המדברים ברוח הקדש כדוד ושלמה, ולכן היו דברים בהשתמשות החושים, ומהבחינה הזאת כנה אותם בשם תפלה ואמר ותתפלל חנה, כי היו הדברים בבחינת עצמה תפלה ותחנונים לאל יתברך ומצד שעשה הקדוש ברוך הוא את כל שאלתה ושכל הדברים אשר בקשה בתפלתה קוימו ויצאו דבריה נבואיים, ומזאת הבחינה כתבו חז"ל שהיתה חנה נביאה, כמו שמנו שם גם כן דוד ושלמה.**

ומאשר היתה תפלתה כאשר הביאה שמואל בנה אל המקדש, ראוי הוא שיפורשו הדברים בעניני שמואל ומעשיו לא במה שקרה אחריו ומותו כדרך יונתן.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ט

התרבות הישראלית.... הנביא כאיש האלוקים הישראלי בכלל אינו "חכם". מידתו הנבואית אינה קבועה קבע טבעי בנפש. רוח הנבואה אינה "בו" - אלא "עליו". היא שפע השופע עליו... אין היא מושרשת לא בכשרון מתמיד טבעי של הנפש ולא בכחו של חומר מנביא... הנביא הישראלי מודיע את רצון האלוקים את דבר האלוקים. זוהי מידתו המובהקת.... כל שכן שאין האמונה הישראלית תולה את הנבואה בחומר מנביא או אף באיזו פעולה דיוניסית (ריקוד, התגודדות ניגון וכו'). אין אנו מוצאים שהנבואה הישראלית השתמשה בזמן מן הזמנים בחומרים מגרים ומביאים לידי אקסטזה.... הנבואה הישראלית היא לא דלפית ולא דיוניסית, יסודה המהותי הוא הדיבור האלוהי, לא דיבור הנביא אלא דיבור האל אל הנביא

אסתר - אסתר פרק ה

24. חומת אנך שופטים פרק ו (החיד"א, מאה י"ח)

ורוח ה' לבשה את גדעון. באסתר המלכה כתיב ותלבש אסתר מלכות.... ואפשר דבאסתר היה מצד השכינה כמ"ש ותלבש אסתר מלכות. והכא היה מצד הקדוש ברוך הוא....

ראיה כללית - אפשרויות סיכום - נבואת נשים

25. רבינו בחיי שמות פרק טו

והנה מזה אמרו: (מגילה יד א) שרה היתה נביאה כמרים, או גדולה ממנה שנקראת יסכה, על שם שסוכה ברוח הקדש, ודרשו רז"ל (שמו"ר א, א; א) : (בראשית כא, יב) "כל אשר תאמר אליך שרה" וגו', מלמד שהיה אברהם טפל לשרה בנבואה, אבל הכתוב לא הזכיר נבואה עד מרים, או מטעם מדרש שהזכרתי, או מטעם שרצה להמתין עד זמן הגלות השכינה שעליו אמרו רז"ל: (מכילתא שירה פרשה ג) "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל", והודיענו כי מרים הנביאה מקלסת לשכינה וכל הנשים אחריה, ואמרת השירה הזו בעצמה כמשה ובני ישראל.

ועוד תמצא עקרים גדולים שבתורה מפורשים ע"י נשים, כענין העוה"ב הנקרא צרור החיים ע"י אביגיל, וענין תחיית המתים וסדרי תחנה על ידי חנה, וענין הגלגול ע"י התקועית וכל זה יורה שאין האשה דבר טפל לגמרי, אבל יש לה עקר. ודרשו רז"ל במסכת מגילה: (מגילה יד א) שבע נביאות הן אלו הן, שרה, מרים, חנה, דבורה, חולדה, אביגיל, אסתר

26. בטחה הר שפי, שבע נביאות

אף לא על אחת מן הנשים הנזכרות ברשימה זו נאמר במפורש שהייתה לה התגלות א-לוקית. חולדה היא היחידה המביאה את דבר הא-לוהים לשומעיה, המבקשים לדעת מה היא מנבאה באותם ימים קשים. שאר הנביאות אינן נושאות בפה את דבר הא-ל. נבואתן איננה חיצונית להן, אלא נובעת ממקור פנימי רב עוצמה. היא באה ממקום של אמונה מושרשת ושל וראיה רחוקה לעתיד, והיא מפעילה את כל ישותן. הן יוצאות נגד ראייה צרה של המציאות ונגד הסקת מסקנות ריאליות לאור המצב. כך פועלת מרים, שאור הגאולה מאיר לה בתוכה. היא אינה מאפשרת לתנאים הקשים להכניע את התקווה. וכך נוהגת חנה, המאמינה כי בכוחה של תפילה היוצאת ממעמקי הלב לשנות מציאות אישית קשה ("ותקם חנה... ותתפלל" שמואל א, א, ט-י), ולאחר מכן, היא מכריזה, מתוך התרוממות נפש, כי שרביט הנהגת המציאות נתון בידי הקב"ה לבדו, ומשום כך אין ספק שסוף הישועה לבוא.

נבואתן של נשים אלה אינה מתמקדת בתוכחה על חטאי עבר והווה, אלא בהתכוונות מעשית לעתיד אחר. ראייתן הפנימית של נשים אלו, שזכו להיקרא נביאות, יחד עם אמונתן ביכולת לשנות את המציאות, נותנת להן את הכוח לקום ולפעול בנחישות וללא לאות להגשמת החזון שלהן, לטובת עמן.

27. י' קויפמן, תולדות האמונה הישראלית, חלק א, עמ' 511-516

הנבואה הישראלית בגילוייה העליון היינו הנבואה השליחית היא כמו שנראה להלן חטיבה יחידה ומיוחדת בעולם, גיבוש מקורי של